

skega otroka pred izpolnjenim štiri-najstim letom iz ponavljalne šole, se smé iz tehtnih razlogov na prošnjo dotičnih roditeljev ali njih zakonitih namestnikov v smislu § 21. državnega šolskega zakona z dné 2. v. travna 1883, drž. zak. št. 53, samo s privoljenjem c. kr. okrajnega šolskega sveta in praviloma le ob konci šolskega leta zgoditi.

Takim prošnjam, katere se vlagajo pötem krajnih šolskih svetov je tedaj,

kadar se gre za prestop iz vsakdanje v ponavljalno šolo, priložiti zadnja šolska naznanila in izjavo šolskega vodstva o tem, koliko je dotični otrok star in kako dolgo je v šolo hodil; kadar se pa gre za to, da bi se dotični otrok izpustil iz ponavljalne šole, je prošnjam priložiti od šolskega vodstva izdano izpustnico.

C. kr. okrajni šolski svet  
v Radovljici, dné 27. listopada 1892.  
Kaltenegger.

## Naši dopisi.

**Iz novomeškega okraja.** (Konec.) G. A. Vrančič prebere nam na to jedrnat sestavljeno z mnogimi vzgledi prepleteno poročilo o pokorsčini, kot vzgojevalnem sredstvu. Po sklepu se je vnela daljša debata. G. o. Florentin dostavlja, da naj se otroku vcepi precej prvo leto brezpogojna pokorsčina do učitelja, ker ta ga obdrži tudi nadalje pokornega. G. Jerše pravi, da je silno težavno vzgojati take otroke v pokorsčini, kateri so sprideni od moralčno ali drugače pokvarjenih roditeljev. Tu se mora večkrat poseči po disciplinarnih sredstvih, a teh je malo. Zatorej vpraša — ko našteje sam nekatere, — ako vè še drugi kak pripomoček k temu. G. Zavrl meni, da bi bila za take spridence časi pač dobra palica, a ne v rokah učitelja temveč krajnega šolskega sveta, katere pa žalibože pogrešamo. G. predsednik imenuje na to postavna sredstva in pravi, da bodi učitelj mirnokrven ter dajaj otrokom pravi vzgled in pridobil si bo njih srca, da mu bodo pokorni. G. Koncilijsa nas pouči, da je za jako spridene časi tudi dobro sledeče sredstvo: Učitelj naj roditeljem takoj naznani, da morajo malopridnega otroka doma kaznovati, ako ne, se bode ovadil županstvu ali sodniji, da ga kaznuje. Roditelji se boje nepotrebnih potov in stroškov in našibajo otroka in to mnogokrat pomaga. — Ko tako to stvar natančneje omlatimo in g. nadzornik poročevalca zahvali, prestopimo k šesti točki: „Kaj in kako naj naša mladina bere, vzlasti z ozirom na šolske knjižnice?“

G. poročevalce M. Hiti čita svoj jako zanimivo sestavljen elaborat, katerega smo zelo pazno poslušali, ker imel je mnogo humorja v sebi. Šolsko knjižnico primerja on lepo pobeljeni in snažni kuhinji, v kateri ne vidiš le pisanih loncev, raznobarvanih skled in drugih priprav različne velikosti, temveč tudi raznothera jedila, katera nam ponuja, ker ura se že poldnevu bliža. Tudi šolska knjižnica naj ima lepe knjige, trdno in lično vezane; ilustriranih naj tudi ne manjka. Knjige naj so različne, učencem primerne vsebine itd.

Tako nam je g. poročevalce dal obširen obris, kaj in kako naj učenec bere, ter bil pohvaljen.

Iz poročila knjižničnega odbora posnamem, da je bilo t. l. 137 gld 34 $\frac{1}{2}$  kr. dohodkov in 109 gld. 46 kr. izdatkov, tedaj preostanka 27 gld. 88 $\frac{1}{2}$  kr. — G. Pogačnik izrazi željo, naj bi se tudi v tem okraji zalagala okrajna knjižnica iz okrajne blagajne, kakor je tudi v nekaterih drugih okrajih na Kranjskem, da ne bi učitelji imeli te naklade; a g. predsednik mu pravi, da imajo v tistih krajih, kjer se za bukvarno denar ne pobira pri učiteljstvu, svoj fond, iz katerega se knjige kupujejo, česar pa pri nas ni.

Po nasvetu g. Zavrla se bodeta kupili knjigi: „Erziehliche Knaben-Handarbeit“ von Jos. Urban in „Gesang-Unterricht nach der analytisch-synthetischen Methode“ von J. M. Lipp.

Na to se volita revizorjema računov gg. Hiti in Kutnar. — V knjižnični in stalni odbor se volijo per acclam. stari udje.

G. o. Florentin nasvetuje naj bi se kupila nova omara za knjige učiteljske bukvarne, ker je stara premajhna. Ker pa bode za letos še zadostovala, se bode ista kasneje omislila, ko se denar in prostor zanjé dobi. — G. Matko nasvetuje, da bi se vel. počitnice prestavile na vel. srpan in prvo polovico kimovca. A ker imajo pravico o tem sklepati dotični krajni šolski sveti ne učiteljstvo samo, kakor je g. predsednik raztolmačil, zato je poročevalce umaknil svoj nasvet.

Ker smo že pri sklepu zahvali g. nadzornik najprej gđe. in gg. poročevalce za njih dobro sestavljena poročila; opozarja nas, naj se podatki o letnih poročilih takoj po sklepu šolskega leta odpošljejo; vse prošnje naj se pravočasno oddajo in vse naj se s potrebnimi prilogami opremljejo; prošnje za pouk v ženskih ročnih delih in za poljedelski pouk naj vodstva brez kolekov njemu pošljejo.

Končno g. predsednik zahvali vse prisotne za pazljivost ter se spominja našega predobrega vladarja

Franciška Jožefa, kateremu zakličejo vsi 3kratni „slava“ ter zapoje cesarsko pesem. G. Koncilijski pa zahvali g. nadzornika za izborna vodstvo, za trud in ljubezen, katero ima do šole, posebno še do učiteljstva, kateremu je vedno naklonjen.

Tako smo končali naše zborovanje ter se zbrali k skupnemu obedu pri g. J. Pehaniju, kjer nam je čas le preurno pošel. — I.

#### **Iz kranjskega okraja. (Konferencija Konec).**

Pri posameznih predmetih opomni gsp. predsednik najprej, da se nazorni nauk v nekaterih šolah temeljito goji. Priporoča Jamskega podobne za nazorni nauk, ker se dobro naslanjajo na stvarino iz abecednikov, ter nam pokaže nekaj tacihi podob in nam jih raztolmači. 20 podob stane 12 gld. Pri branji so prav dobri uspehi, le na ločila naj se še bolj pazi. Otroci tudi večinoma razumejo to, kar berejo. Otroci prvega oddelka naj obsede pri branji, šele v 2. šolskem letu naj vstajajo. V nekaterih šolah se gleda tudi na estetično branje, kar je hvale vredno. Tudi memoriranje se dobro goji. Le mrtvo recitiranje naj se opusti. Slovnica se gledé metodične obravnave vedno boljša. Prav je tudi, da se učiteljstvo upira dialektu. V mnogih šolah so bile naloge prav dobre. Pisma pa naj se kolikor mogoče praktično v pravi obliki pišejo, kar se tudi godi. Zvezki so lepo urejeni v nekaterih šolah. Popisane zvezke naj učitelj v omari hrani ter na konci šolskega leta otrokom razdeli. S tem se otroke vspehuja k snažnosti in k veselju do pisanja. Pogreške učitelj le podčrtavaj, učenci pa potem sami popravijo. S pisanjem v spisovnice na jedno črto naj se le pri onih otrocih prične na zgornji stopinji, ki so za to zmožni. Na pamet naj pišejo otroci še le v 3. šolskem letu. Nemeški jezik je imel letos veliko boljši uspeh, kot lani. Tudi govorne vaje se gojijo v nemškem jeziku. Gleda pa naj se na to, da se ne postopa prehitro. Pri računstvu je metoda najbolj jednosta. V 2. šolskem letu je glavna naloga naštevanka. — Gledé stvarine iz realij naj se tako poučuje, kakor je bilo lansko leto določeno. Nepravilno pa je, da se dajo cela realistična berila memorirati. To naj se opusti čisto. Zbirke domačih prirodnin se pogrešajo večinoma povsod. Pri jedni prihodnji konferenciji naj bi se o tem razpravljalo, katere prirodnine naj ima ali naj skuša dobiti vsaka šola. Na zemljevidu se otroci precej dobro razumejo, kar priča, da so v zemljepisji in zgodovini dobri uspehi, na nekaterih šolah pa so uspehi slabi, ker je metoda slaba. Risanje pri zemljepisji je jako potrebno. Dalje pospešujejo zemljepijske večkratni izleti na kako goro. Tabela „die Habsburger“ je važna in priporočljiva kot učilo v zgodovini. V lepopisji je napredek dober. Na več šolah se je vpeljala pokončna pisava, in ta je prav dobra. Ker vprašanje zaradi pokončne pisave še ni rešeno, naj bode še na prosto voljo dano, kdor hoče vpeljati pokončno pisavo.

Novinci, predno začno pisati s črnilom, je dobro, da pišejo nekoliko časa s svinčnikom. Glede risanja

naj se pazi, da se v višjih oddelkih vedno bolj prestopa na prosto risanje brez pik. Petje se dobro goji posebno tudi cerkveno petje. Telovadnico imata le dve šoli. Telovadba naj se goji kjer je to mogoče. Kar se tiče ženskih ročnih del, omenja g. nadzornik, da se na 16 šolah ne poučuje. Zeleti je, da se ta dela bolj gojijo, vendar pa naj se manj goji kvačkanje, katero ima za praktične potrebe posebno na kmetih malo vrednosti ter naj se bolj goji pletenje. Kmetijski pouk pada, ker pravno razmerje med krajnim šolskim svetom in učiteljem-vrtnarjem še ni urejeno. Deško delarno ima šola na Trati, kjer dečki vrlo napredujejo v deskih ročnih delih.

K sklepu svojega poročila izjavi g. predsednik, da je govoril vse le v prid učiteljstva in šole ter naj se blagovoli kot tako sprejeti.

Sedaj pridejo na vrsto referati. Prvi poroča g. Luznar „o podrobnem učenem načrtu za slovnici pouk na jedno- in dvorazrednicah. G. poročevalec stavi po daljšem temeljito sestavljenem govoru resolucijo, naj se voli odsek, kateri bode do prihodnje konferencije natanjko sestavil načrt in stavljal predloge. Voljeni so bili v odsek za jednorazrednice gg. Debeljak, Kuhar in Luznar; za dvorazrednice gg. Benedek, Bregant in Čirman.

Drugi poročevalec je bil g. Bregant. On nam je poročal „o vzrokih slabega šolskega obiskovanja in kako bi se odpravili“. G. poročevalec je svoje poročilo prav dobro rešil. Vnela pa se je vendar daljša debata. Naposled se oba referata odobrita in g. predsednik toplo zahvaljuje poročevalca, da sta vsak svojo nalogo tako dobro rešila.

O stanji in računu okrajne učiteljske knjižnice poroča namestu g. Kustra, ki je imel dopust, g. Režek. Od njega smo izvedeli, da je knjižnici prirastlo od zadnje konferencije 25 knjig različne vsebine. Knjižnica je imela dohodkov 131 gld. 78 kr., stroškov pa 78 gld. 79 kr., torej ostane v blagajnici 52 gld. 99 kr. V knjižnični odbor so bili voljeni gđ. Rooss in gg. Bregant, Jelenc, Luznar, Pezdich za leto 1893/94.

Pri volitvi v stalni odbor so bili izvoljeni gg. Benedek, Kragl, Luznar in Režek.

Ker ni bilo samostalnih predlogov, sklene g. predsednik zborovanje s trikratno slava-klicem na presvetlega cesarja. Učiteljstvo temu krepko in nadoseno odzove. Na to zahvali podpredsednik g. predsednika za izvrstno in nepristransko vodstvo konferencije ter mu zakliče trikratni živijo.

Po konferenciji se je izplačala potnina udeležencem. — Skupen obed smo imeli v gostilni g. Mayr-ja ml., kateri je v ta namen svoj vrh ukusno ozaljšal. Postrežba je bila dobra. Napitnic se tudi ni manjkalo. G. Stanonik se dvigne prvi ter napije g. nadzorniku. Na to se spominja g. nadzornik onega, ki čuje vedno nad nami, pod čegar krilom smo mi vsi in čegar geslo „z združenimi močmi“ naj tudi nam vodilo bode ter napije presvetlemu cesarju.

Med obedom nas je počastil preblagorodni g. okrajni glavar dr. M. Gsettenhofer. G. učitelj Pezdig ga srčno pozdravi. Jako nam je ugajala napitnica g. okrajnega glavarja, ki je govoril skoro v četrte ure trajajočem govoru o važnosti učiteljstva in vzvišenem poklicu učiteljevem za državo. Prišel bode kmalu čas, ker mora priti, ko se bode tudi materijelno povzdignil učitelj. Vidno napreduje složnost učiteljskega in duhovskega stanu in v ta namen zakliče g. glavar na učiteljstvo krepak „prosit!“ kar je našlo glasen odmev. Ves čas so nas razveseljevali z izbornimi pesmimi gg. učitelji-pevci. Pri tej priliki nabrali smo tudi za „Učiteljski dom“ 31 kron. *J. Petkovšek*

**Iz kamniškega okraja.** Okrajna učiteljska konferencija. Najpriljubnejši in najpripravnejši kraj za naše vsakoletno zborovanje je nedvomno prijazen Mengeš. Izvolili smo si že nekaterikrat za ta naš shod kateri drugi kraj, toda nikjer se nismo čutili tako domače, tako proste, tako sami zase, tako vesele, kakor ravno v Mengeši. Z nekim posebnim veseljem se že zaradi tega vsako leto napotim k naši uradni konferenciji; dalje pa seveda tudi, da slišim kaj novega, vidim kaj praktičnega in da se pogovorim z marsikaterim tovarišem, ki ga nisem videl že dolgo, ali morda že celo leto ne. Žalibog, da se to veselje meni in menda vsakemu nekoliko ohladi, ko je treba stopiti v zborovalno, tesno, nizko sobo. menseske šole, kjer bode treba prebiti mučnih pet ur, kjer nij možno niti dovoljno stati, še manje v tesnih, starikavih klopih sedeti in marsikaj zabljžeti.

O določeni uri napolnili smo tedaj šolsko sobo. S poslom zapisnikarjev se poverita g. Sadar in gđe. Götzl. Gosp. nadzornik Lovro Letnar z odkritosrčnimi besedami pozdravi zbrane. Da so prihajale te besede iz nehljenega srca, pričala je splošna zadovoljnost učiteljstva, ki je odzdravljalo z glasnimi klici g. nadzorniku. Predsednik na to prečita opravični red okrajnih učiteljskih konferencij, s čimur nam je prav ustreget; gotovo za ta red nij marsikdo še znal. Preide potem k svojemu, jako zanimivemu poročilu, iz katerega posnamem ob kratkem najvažnejše. Šolskih poslopij je v okraju 28; šestero teh nij last šolske občine. Svojemu namenu jih ne ustreza 7. Povsod naj se po šolskih sobah zahteva ventilacija. Učiteljskih stanovanj je mnogo jako vlažnih. Slabe klopi se nahajajo v 7 razredih. Koder se napravljajo nove klopi, naj se o-mislijo one po Weixelnovem sistemu. Pri oknih naj se zahtevajo tudi zavese. Pravi kras šolski sobi so rastoče cvetice na oknih. Za snago v šoli naj skrbita po dva učenca reditelja. Šolske knjižnice, ki so se umnožile za 200 knjig, je vporabljalo 26% šolo obiskujočih otrok. Šolskih vrtov se nahaja 20, v katerih raste 2700 cep-ljencev. V 5 šolah se je telovadilo na posebnih telovadnih prostorih. Učiteljskih močij je 44, med temi 11 učiteljic. Zemljevidi in stenske table naj imajo na zgornjem in spodnjem rohu palice. Prva klop naj se do-loči za kratkovidne otroke. Krajni šolski nadzorniki so

le malo nadzorovali šolo. — Deželni šolski svet je do-volil, da se sme mali zemljevid kamniškega okraja, katerega je narisal g. Burnik, rabiti pri zemljepisnem pouku. Društveni odbor naj prevzame izdajo tega u-čila. Okrajnemu šolskemu svetu naj se odgovarja v tistem jeziku, v katerem se šolskemu vodstvu dopisuje. Važnejši dopisi naj se koncipirajo, in hranijo v šols-keu arhivu. Voditelji naj večkrat hospitirajo pri svojem učiteljstvu, kar naj se tudi v tednik zabeleži. Šolski pohod je bil z malimi izjemami jako dovoljen. Otroci naj ne hodijo raztrgani v šolo. Vedenje otrok je bilo splošno pošteno. Žganjepivec je bilo le neznatno šte-vilo; ptičev se ni preganjalo, tobak pušiti pa je po-skušalo 10 paglavcev. — Narekovati je mnogo, spisne naloge naj so praktične in naj se tudi v tedniku na-značijo. Kakó je počitovati desetinska števila je po-kazal g. nadzornik prav praktično na podlagi metrične mere. Zemljepis naj se druží vedno z zgodovino. Na večrazrednicah naj se riše tudi brez stigem. Tudi dvo-glasno petje naj se goji.

Kakšni so bili vspehi s pokončno pisavo je poročal g. Stiasny. Poročevalec pravi, da se je ta pisava go-jila na 7 šolah in da so se povsod poskusi javili prav dovoljno. Sklene se z 31 proti 12 glasovom, da se s prihodnjim šolskim letom prične s pokončno pisavo povsod v 1. oddelku (razredu), žetiti pa je, da se u-vede tudi v zadnjem oddelku (razredu). Poročevalec nam je tudi pokazal Jägröv navod za pokončno pisavo. Lepa, snažna in jako razločna je ta pisava; omenjena knjiga se kar najtopleje priporoča.

Nalogo, stvarno obravnavati dovoljno izbrano ber-ilno vajo iz realij s pripravo za spisno nalogo je zvrševal g. J. Toman. V ta namen si je zbral berilo: „Žolne.“ Za primernim uvodom preide na praktičen zadržaj tega berila in naposled na spisno nalogo: „Primerjanje tičev s sesalci.“ Končavši metodično raz-pravo je pokazal tudi, katera znamenja on rabi pri popravil nalog. Po kratkem razgovoru se je določilo, s katerimi znamenji je označevati napake pri pisme-nih nalogah. Ker je poročevalec s posebno marljivostjo sestavil svojo nalogo, ker je poslušalce znal opozoriti na praktično obravnavo tvarine, bila je zaradi tega tudi vsa razprava vele zanimiva. Zahvala katero je g. nadzornik izrazil poročevalcu na njegovem izrednem trudu, bila je vsakako zaslužena.

Kafo je posloval knjižnični odbor, koliko dohodkov in stroškov je imela knjižnica in katere knjige so se na-kupile, je naznanil g. Stiasny. Hektografran prirastek knjig dobé koncem leta vse šole. Po dolgotrajni debati pri pošiljati šolskih časopisov se je določilo, da smejo jedno in dvorazrednice liste obdržati dva dni, tri- in štirirazrednice pa 5 dni. Šolskim vodstvom, ki se ne bodo določenega reda držala, se listi ne bodo več določili. Šolska vodstva naj tudi naznanijo na ka-tere liste so učitelji naročeni in po kateri poti jih naj-hitreje dobivajo, knjižnični odbor naj pa določi red do-pošiljanja. Za nakup se priporoča: „*Ranke der Mensch*.“

Katere v pret. in tekočem letu prečitane knjige je odbor za oceno otroških spisov določil, da so za otroško knjižnico sposobne in katere ne, je poročal g. Burnik. Za dobo do izpolnjenega 9. leta se smejo otrokom v roke dajati: Frensfeld, Venček pravljic. — Veseli otroci. — Kržić: Angelček XII. zvezek.

Za dobo od 10. leta naprej: Hofmann, Kar Bog stori, prav stori. — Peter prostak. — Bog pomaga. — Kakó vzgaja osoda. — Ljubezen do mamic. — Stanley: Popotovanje po Afriki. — Junaki II. del. — Proladni glasi 3. zv.

Za dobo od 12. leta naprej: Koledar 1893. l. ako se odstrani od povesti „Kakó sem prvič potoval na Dunaj“ stran 21, katera je na drugi polovici od 20. — 24. vrste jako spodtakljiva. — Lampe: Jeruzalemski romar. — Cilenšek: Naše škodljive rastline. — Kalan: Povesti za slovensko ljudstvo II. III. IV. zvezek. — Nedeljko: Cesar Maks. — Volčič: Šmarnice.

Nesposobne za otroške knjižnice, a sposobne za učiteljske so: Mali vseznalec. — Podgore: Domači zdravnik. — Kočbek: Pregovori. (toda učiteljem toplotno priporočeni).

V stalni odbor so voljeni gg. Burnik, Čenčič, Janežič, Messner, Stiasny; v knjižnični: Burnik, Čenčič, Štefanič, Stiasny, Tramté, gđcn. Klančar, Šere.

Kot samostojna predloga se vsprejmeta: „Učiteljski Tovariš“ naj ponatisne vse v našem okraju izdelane podrobne učne načrte. Volitve naj so v prihodnje takoj po nadzornikovem poročilu.

Ko se še g. Messner, namestnik predsednikov, zahvali temu, za spretno, nepristransko voditev konferencije in ko se odpoje cesarska himna, se zborovanje sklene.

V. B.

**Iz Krškega.** Okrajna učiteljska konferencija se je vršila dne 19. maj. srpana 1893. l. v šolskem poslopju v Krškem. Ob 9. uri dopoldne otvori g. nadzornik Fr. Gabršček kot prvomestnik konferencijo, ter v svojem otvorilnem govoru prav toplo pozdravlja navzočnike. vabeč jih k resni in stvarni udeležbi pri razpravah v točkah, ki so na vspeh. Povdarja tudi, da se šolsko v krškem okraju prav razvija, ter da je k temu napredku največ pripomoglo učiteljsvo samo, ter tudi šolska oblastva, ki se neprestano trudijo, da bi dala šolstvu ono popolnost, ki

je označena v šolskih zakonih. Zategadelj se pa imamo zahvaliti v prvi vrsti našemu premodremu vladarju, ki je blagoizvolil vzeti šolstvo v svoje varstvo in izdati sedanje šolske zakone. Gosp. prvomestnik vabi torej vso skupščino, da ž njim zakliče Njegovemu Velicanstvu, našemu premilemu vladarju Francišku Jožefu I. in vsej hiši Habsburški trikratni „Živio“, „Slava“. — Na to zakličejo vsi zbrani trikratni „Živio“ in navdušeno zapoje cesarsko pesem.

Slednjic pozdravi g. predsednik z iskrenimi besedami tudi navzočnega c. kr. okrajnega glavarja g. H. Weigleina, ter tudi navzočnega gosta g. Fr. Štefaniča.

Pri konferenciji je bilo navzočnih 49 članov.

Svojim namestnikom pri konferenciji izvoli si g. prvomestnik g. Iv. Lapajna, ravnatelja meščanske šole v Krškem.

Na to preide k posameznim točkam vspeha.

Volita se dva zapisnikarja za prihodnje leto.

G. nadzornik poroča o stanju šolstva v okraju, namreč o lanskih konferenčnih sklepih, o izpremembah, o statističnih podatkih, omeni važnejše ukaze, ter poroča o učenem postopanju in učnih uspehih.

Na to preide k obravnavi nastopnih predmetov.

Stalni odbor poroča o „podrobnem učenem načrtu za slovnico, pravopis in spise“. — Nadalje poroča stalni odbor „o zaznamku knjig, ki so sposobne za šolarske knjižnice“. Pri tem se sprejme nasvet g. nadzornika, da se za sedaj odobri le najboljši spisi.

Naslednjo točko vspeha „Tiskovne in stvarne napake v učnih knjigah in berilih, ki se rabijo na šolah tega šolskega okraja, izdelati je imel pismeno vsak ud konferencije

Nadalje je razlagala gđc. Fr. Šmitik, v prav mišnem dolgem govoru „o ženskih ročnih delih v ljudski šoli“, koji govor je bil natisnjen v „Uč. Tov.“

Naslednja točka „pokončna pisava v ljudski šoli“, o kateri bi moral poročati g. Fl. Rozman, se je preložila zaradi pomanjkanja časa na prihodnje leto.

Prihodnja točka se glasi: „Določilo učnih knjig in samoučil za šolsko l. 1893/94. G. nadzornik stavi predlog, naj ostane vse pri starem, koji predlog se sprejme.

(Konec prih.)

## Društveni vestnik.

**Iz kamniškega okraja.** (Vabilo.) „Kamniško učiteljsko društvo“ bode zborovalo dne 12. vinotoka l. l. ob 1½ uri popoldne v Kamniku po sledečem vspehu:

1. Predsednikov nagovor.
2. Blagajnikovo poročilo o stanju društvenega premoženja.
3. Prihodnja deželna razstava v Ljubljani in raz-

stava učil. Poroča g. Lj. Stiasny.

4. Posamezni nasveti.

Ob jedni uri popoldne seja društvenega odbora. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

**Iz Sežane.** (Vabilo.) Občni zbor učiteljskega društva za sežanski šolski okraj bode dne 5. vinotoka točno ob 1½ uri zjutraj v Nabrežini po tem-le vspehu.

1. Vaja v petji.
2. Prečitanje zapisnika minulega zborovanja.
3. Praktičen poskus iz slovnice na podlagi spisa (po berilnem sestavku).
4. Kritika.

5. Spomin o V. skupščini „Zaveze“.
6. Pogovor o bodočih zastopnikih učiteljstva v okrajnem šolskem svetu.
7. Posamezni predlogi.

Odbor.

## Vestnik.

**Osobne vesti.** Začasni učitelj g. Ivan Šemerl pride iz Grahovega na drugo učno mesto (novo) k Sv. Vidu nad Cerknico; gđe. Berta Terčelj pa iz Begunj na Bloke. Začasne službe so dobili: izprašan učiteljski kandidat g. J. Baraga v Trsteniku, izprašane kandidatnje gđe. Rafaela Inglič v Begunjah, gđe. Olga Gasperin in Jakobina Tomec pa na novih deželskih pararelkah k 3. in 4. razredu v Starem Trgu pri Loži.

**Za „učiteljski dom“ so darovali:** (Četrti izkaz.) G. Simon Rutar, c. kr. profesor v Ljubljani 4 kr.; g. Frančišek Trošt, nadučitelj na Igu nabral pri odborovi seji „Narodne Šole“ 4 kr. 30 vin.; taksa privatne preskušnje na l. mestni deski ljudski šoli v Ljubljani 10 kron. — Živili darovalci in njih nasledniki!

**Učiteljski tečaj za risanje** na obrtnih pripravljavcih, kakor je bil leta 1889/90., bo tudi letos v poletnem semestru na državni obrtni šoli v Gradci. Tečaj traja 5 mesecev, za kateri čas dobe dotični učitelji dopust.

**Duhovnih vaj,** ki so bile od 3. do 7. vel. srpana za učiteljice pri g. g. m. m. Ursulinkah v Ljubljani, se je udeležilo 46 učiteljic s Kranjskega, Štajerskega in Primorskega.

**Radogoj,** podporno društvo za visokošolce, ki se je pred kratkim ustanovil v Ljubljani, tako zanima narodne kroge, da se je za glavnico nabralo že čez 24.000 kron. Največ podpore mu je naklonil g. Gorup iz Reke z 10.000 kronami. Podpirali se bodo dijaki tako, da se jim bo plačevalo za stanovanje in hrano, naj manj 200 gld. na leto. Podpore bodo morali potem, ko pridejo do zadostne službe, vračati. Predsednik društva je g. J. Hribar, podpredsednik pa g. cesarski svetnik J. Murnik.

**Vinoreja na Kranjskem.** V celi Avstriji se je pridelalo leta 1892/3. 335.056 hektolitrov vina; na Kranjskem, kjer je trtna uš uničila že skoraj 60 odstotkov vinogradov, pridelalo se je 93.200 hektolitrov, največ seveda na Dolenjskem. V sosednjih deželah se je pridelalo in sicer na Štajerskem 239.200 hl, v Istriji 503.380 hl, v Dalmaciji 1.237.530 hl, v tržaški okoli 23.480 hl, na Koroškem pa celih 296 hl vina.

**Javna knjižnica v Črnigori.** Knez Nikola je ustanovil v spomin 400letnega jubileja Obodske tiskarne javno knjižnico. Poklonil je zanj jako mnogo knjig in 1000 goldinarjev.

**Avtobiografija kneza Miloša.** Srbska akademija znanosti v Belem Gradu je našla star rokopis, ki obsega štirideset listov. V rokopisu je popolni življenjepis kneza Miloša, ki ga je narekaval svojemu tajniku, ker sam ni znal pisati.

**Mihael Hornik,** velezaslužni preporoditelj in duševni vodja Lužičkih Srbov je slavil dne 1. kimovca svoj 60. rojstni dan. Lužički narod je ta dan proslavil slovesno, da tako pokaže svojo hvaležnost zaslugi narodnemu voditelju.

**Na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu** se konča šolsko leto koncem vinotoka. Prihodnje šolsko leto se prične 3. listopada. Plačujoči učenci se sprejemajo še do 20. vinotoka t. l., ker je obrok za vlaganje prošelj podaljšan od vis. deželnega odbora.

Vodstvo deželne kranjske, vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu pri Rudolfovem.

**Odlikovanje na razstavi v Čikagu.** Izmed kiparjev, ki so bili odlikovani na svetovni razstavi v Čikagu, je pet državljanov avstro-ogerskih.

**Študente ameriške dame.** Pri poslednjih izpiti na ameriških vsučiliščih so se študente ženske posebno odlikovale. Na Čikaškem vsučilišču bila je gđe. Cora Start proglašena kot „prima“ v zgodovini in gđe. Alice Edwards Gratt kot „prima“ v angleščini. Na visoki šoli v Michigani je dobila prvo darilo iz filozofije gđe. Eliza Cooke, na vsučilišču Western Reserve je dobila gđe. Suzana Cuttler darilo iz literature. Antonija Ely je dobila na visoki šoli v Cincinnati prvo darilo iz latinščine, istotako sta na vsučilišču v Minesoti dobili dve gospodičini darila iz narodno-gospodarskih vednostij. Na vsučilišču v Syracusi (Novi York) je dobila gđe. Cornelia Clapp darilo iz biologije; visoka šola v Wisconsinu pa je podelila doktorsko diplomu iz matematike gđe. Mary Winston.

**Električna pečenka.** Najnovejša novost razstave v Chicagi je pečenka, sprazena s pomočjo elektrike. Posoda, v kateri se peče pečenka, je preprežena z množino tankih žic, po katerih je napeljan električni tok, ki proizvaja potrebno toplino, katera se da regulirati po potrebi. V tako razgreti posodi zavre voda v 5 minutah.

**Samomori v evropskih vojskah.** Po statistiki, katero priobčuje „Frankf. Zig.“, je največ samomorov v naši avstro-ogerski vojski. Od l. 1869. se je poprek umorilo izmed 100.000 vojakov 85, zadnjih 6 let pa je to število poskočilo na 131. Na Nemškem pride 61—67 samomorov na 100.000 mož, v Italiji 40, na Francoskem 29 v evropski in 63 v afriški vojski, v Belgiji 24, na Angleškem 23, (v Indiji 43), v Rusiji 20, na Španskem 14. Največ samomorilcev je med novinci, večinoma v prvem letu. Med častniki je število samomorov še jedenkrat večje, nego med moštvo. Največ samomorov se prigodi v poletnih mesecih, najmanj okoli novega leta.

**Zahvala.** Slavno društvo „Narodna Šola“ je blagoizvolilo za neznatno vsoto obilo šolskega blaga poslati, za kar se podpisana v imeni otrok zahvaljujeta.

Moravce, 24. kimovca 1893.

Ig. Klopčič,

predsednik kraj. š. sv.

Janko Tomun,

šolski vodja.

**Zahvala.** Prijateljem šolske mladine, ki so podpiranemu izročili lepo vsoto za nakup blaga in slavni „Narodni Šoli“, katera nam je poslala obilo šolskega blaga, se podpisani presrečno zahvaljuje.

Na Brdu, 24. kimovca 1893.

Fr. Marolt, učitelj.

Katere v pret. in tekočem letu prečitane knjige je odbor za oceno otroških spisov določil, da so za otroško knjižnico sposobne in katere ne, je poročal g. Burnik. Za dobo do izpolnjenega 9. leta se smejo otrokom v roke dajati: Frenensfeld, Venček pravljic. — Veseli otroci. — Kržić: Angelček XII. zvezek.

Za dobo od 10. leta naprej: Hofmann, Kar Bog stori, prav stori. — Peter prostak. — Bog pomaga. — Kakó vzgaja osoda. — Ljubezen do mamice. — Stanley: Popotovanje po Afriki. — Junaki II. del. — Proladni glasi 3. zv.

Za dobo od 12. leta naprej: Koledar 1893. l. ako se odstrani od povesti „Kakó sem prvič potoval na Dunaj“ stran 21, katera je na drugi polovici od 20. — 24. vrste jako spodtakljiva. — Lampe: Jeruzalemski romar. — Cilenšek: Naše škodljive rastline. — Kalan: Povesti za slovensko ljudstvo II. III. IV. zvezek. — Nedeljko: Cesar Maks. — Volčič: Šmarnice.

Nesposobne za otroške knjižnice, a sposobne za učiteljske so: Mali vseznalec. — Podgore: Domači zdravnik. — Kočbek: Pregovori. (toda učiteljem toplotno priporočeni).

V stalni odbor so voljeni gg. Burnik, Čenčič, Janežič, Messner, Stiasny; v knjižnični: Burnik, Čenčič, Štefanič, Stiasny, Tramté, gđcn. Klančar, Šere.

Kot samostojna predloga se vsprejmeta: „Učiteljski Tovariš“ naj ponatisne vse v našem okraju izdelane podrobne učne načrte. Volitve naj so v prihodnje takoj po nadzornikovem poročilu.

Ko se še g. Messner, namestnik predsednikov, zahvali temu, za spretno, nepristransko voditev konferencije in ko se odpoje cesarska himna, se zborovanje sklene.

V. B.

**Iz Krškega.** Okrajna učiteljska konferencija se je vršila dne 19. maj. srpana 1893. l. v šolskem poslopju v Krškem. Ob 9. uri dopoldne otvori g. nadzornik Fr. Gabršček kot prvomestnik konferencijo, ter v svojem otvorilnem govoru prav toplo pozdravlja navzočnike. vabeč jih k resni in stvarni udeležbi pri razpravah v točkah, ki so na vspeh. Povdarja tudi, da se šolsko v krškem okraju prav razvija, ter da je k temu napredku največ pripomoglo učiteljsko samo, ter tudi šolska oblastva, ki se neprestano trudijo, da bi dala šolstvu ono popolnost, ki

je označena v šolskih zakonih. Zategadelj se pa imamo zahvaliti v prvi vrsti našemu premodremu vladarju, ki je blagoizvolil vzeti šolstvo v svoje varstvo in izdati sedanje šolske zakone. Gosp. prvomestnik vabi torej vso skupščino, da ž njim zakliče Njegovemu Velicanstvu, našemu premilemu vladarju Františku Jožefu I. in vsej hiši Habsburški trikratni „Živio“, „Slava“. — Na to zakličejo vsi zbrani trikratni „Živio“ in navdušeno zapoje cesarsko pesem.

Slednjic pozdravi g. predsednik z iskrenimi besedami tudi navzočnega c. kr. okrajnega glavarja g. H. Weigleina, ter tudi navzočnega gosta g. Fr. Štefaniča.

Pri konferenciji je bilo navzočnih 49 članov.

Svojim namestnikom pri konferenciji izvoli si g. prvomestnik g. Iv. Lapajna, ravnatelja meščanske šole v Krškem.

Na to preide k posameznim točkam vspeha.

Volita se dva zapisnikarja za prihodnje leto.

G. nadzornik poroča o stanju šolstva v okraju, namreč o lanskih konferenčnih sklepih, o izpremembah, o statističnih podatkih, omeni važnejše ukaze, ter poroča o učenem postopanju in učnih uspehih.

Na to preide k obravnavi nastopnih predmetov.

Stalni odbor poroča o „podrobnem učenem načrtu za slovnico, pravopis in spise“. — Nadalje poroča stalni odbor „o zaznamku knjig, ki so sposobne za šolske knjižnice“. Pri tem se sprejme nasvet g. nadzornika, da se za sedaj odobri le najboljši spisi.

Naslednjo točko vspeha „Tiskovne in stvarne napake v učnih knjigah in berilih, ki se rabijo na šolah tega šolskega okraja, izdelati je imel pismeno vsak od konferencije

Nadalje je razlagala gđc. Fr. Šmitik, v prav mišnem dolgem govoru „o ženskih ročnih delih v ljudski šoli“, koji govor je bil natisnjen v „Uč. Tov.“

Naslednja točka „pokončna pisava v ljudski šoli“, o kateri bi moral poročati g. Fl. Rozman, se je preložila zaradi pomanjkanja časa na prihodnje leto.

Prihodnja točka se glasi: „Določilo učnih knjig in samoučil za šolsko l. 1893/94. G. nadzornik stavi predlog, naj ostane vse pri starem, koji predlog se sprejme.

(Konec prih.)

## Društveni vestnik.

**Iz kamniškega okraja.** (Vabilo.) „Kamniško učiteljsko društvo“ bode zborovalo dne 12. vinotoka l. l. ob 1½ uri popoldne v Kamniku po sledečem vspehu:

1. Predsednikov nagovor.
2. Blagajnikovo poročilo o stanju društvenega premoženja.
3. Prihodnja deželna razstava v Ljubljani in raz-

stava učil. Poroča g. Lj. Stiasny.

4. Posamezni nasveti.

Ob jedni uri popoldne seja društvenega odbora. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

**Iz Sežane.** (Vabilo.) Občni zbor učiteljskega društva za sežanski šolski okraj bode dne 5. vinotoka točno ob 1½ uri zjutraj v Nabrežini po tem-le vspehu.